

Utbildningsinspektion i Åkerboskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Åkerboskolan

Skolverket sände den 17 december 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Åkerboskolan har bestått av undervisningsråden Sonny Bjarkå, Johan Nilsson och Ewa Pettersson samt experten Kerstin Levin. Besök i Åkerboskolan genomfördes den 10 februari och den 2 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Åkerboskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Åkerboskolan genomfördes formella intervjuer med elever i årskurs 2, 6 och 9, föräldrar till intervjuade elever, rektor, lärare, förskollärare, fritidspedagoger och barnskötare. Intervjuer genomfördes även med elevrådets representanter och elevskyddsombud. Lektioner besöktes i årskurs 1-9. Inspektörerna besökte också förskoleklassens verksamhet. Under besöket fördes samtal med elever i förskoleklass.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Åkerboskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	37
Förskoleklass	11
Grundskola	199
Särskola	1

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass och årskurs 1-9. Elever från Böda och Södviks skola kommer från och med årskurs 3 till skolan en dag per vecka för att ha slöjd, teknik, hem och konsumentkunskap samt moderna språk. Från och med årskurs 7 har de all undervisning i Åkerboskolan.

Skolans elever och lärare arbetar i tre arbetslag. Eken med förskoleklass, fritidshem och årskurs 1-2 är ett arbetslag och Väderkvarnen med årskurs 3-6 är ett arbetslag. Kronhjortens arbetslag består av två klasser i vardera årskurs 7-9. Lärarlaget för Kronhjorten är uppdelat i tre grupper av lärare, vilka har sin huvudsakliga undervisning i en årskurs var.

Flertalet elever åker skolskjuts.

Skolan är belägen i Löttorps samhälle. Huvudbyggnad är från 1960-talet. Inom skolans område finns ett kommunbibliotek och i närområdet en simhall.

Skolans profil är idrott- och hälsofrämjande skola.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Det nationella diagnostiska materialet för årskurs 2 har använts av Åkerboskolan och sammanställningar av resultaten gjordes fram t.o.m. våren 2003. Enligt sammanställningarna har flertalet elever klarat målen i svenska och matematik. Från 2004 finns inte några sammanställningar av resultat för årskurs 1-4.

Nationella ämnesproven sammanställs av skolan för årskurs 5 och i nedanstående tabell redovisas resultaten för 2001-2004

	Andel elever som nått målen 2001	Andel elever som nått målen 2002	Andel elever som nått målen 2003	Andel elever som nått målen 2004
Svenska	100	88	100	94
Matematik	100	88	94	94
Engelska	100	82	82	89

Tabell 1: Resultatet av nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik 2001-2004

Sammanställningen visar att elever har störst svårigheter att nå målen i engelska. En sammantagen bild av Borgholms kommuns skolor visar liknande resultat.

Skolan bör enligt inspektörerna sammanställa och analysera elevers resultat i lägre åldrar för att kunna sätta in relevanta åtgärder. Särskilt bör skolan utvärdera och analysera orsakerna till att elever har svårt att nå målen i engelska.

För att elever skall vara behöriga till nationellt program skall de ha nått målen i svenska, engelska och matematik. Av nedanstående tabell kan utläsas andelen elever som var behöriga till nationellt program 2002-2004.

	Andel behöriga till nationellt program 2002	Andel behöriga till nationellt program 2003	Andel behöriga till nationellt program 2004
Åkerboskolan	91,2	100	100
Borgholm	90,7	94,4	87
Riket	89,5	89,9	89,6

Tabell 2: Andelen elever som var behöriga till nationella program 2002-2004

Alla elever i årskurs 9 var behöriga till nationella program 2003 och 2004. Resultaten har dock varierat de senaste fem åren. I SALSA, Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser, görs jämförelser mellan de erhållna resultaten uttryckta i betyg och modellberäknade resultat med hänsyn till vissa bakgrundsfaktorer. Bakgrundsfaktorerna är bland annat föräldrarnas utbildningsni-

vå och andelen elever med utländsk bakgrund. Under 1998-2004 då dessa jämförelser gjorts har skillnader mellan det erhållna och modellberäknade värdet för andelen elever som uppnått målen varierat från -9 till 20 procent.

Nationella prov genomförs i svenska, engelska och matematik. En jämförelse mellan elevers slutbetyg 2004 och betygen på de nationella proven i svenska, engelska och matematik samma år visar att en stor andel av elevers slutbetyg ligger ett eller två steg över det betyg elever fått i de nationella proven. Skillnaden är betydligt större än den som framkommit i nationella undersökningar. De nationella proven visar vidare att ca 10 procent av eleverna inte på ett tillfredsställande löst uppgifterna i läsförståelseprovet i svenska och att ingen elev fått betyget Mycket väl godkänd (MVG) på detta delprov. Detta kan jämföras med slutbetygen för årskurs 9 våren 2004 där sju procent erhöll MVG. Orsaker till stora skillnader mellan betyg på nationella prov och slutbetyg bör uppmärksammas och analyseras så att betygssättningen blir likvärdig i ett nationellt perspektiv.

En jämförelse mellan pojkars och flickors genomsnittliga meritvärde i slutbetyget 2004 visar att pojkar hade 216,8 poäng och flickor 237,5 poäng. Motsvarande genomsnittliga värden för riket var för pojkar 218 poäng och för flickor 236,6 poäng, vilket visar att skolan följer resultaten för riket, nämligen att flickor når högre resultat. Hösten 2004 saknade sex pojkar och en flicka betyg i ett eller flera ämnen i årskurs 9. Av dessa elever saknade en elev betyg i matematik medan övriga elever hade betyg i svenska, engelska och matematik. Alla sju elever saknar betyg i bild. Ingen elev hade MVG i årskurs 9 i moderna språk, teknik, slöjd, idrott och hälsa samt bild. I årskurs 8 hade endast åtta MVG satts. Skillnader i resultat mellan pojkar och flickor bör enligt inspektörerna uppmärksammas. Vidare bör skolan analysera orsaken till att så många elever inte fick betyg i bild och varför elever i årskurs 8 i så liten utsträckning nådde målen för MVG.

Enligt läroplanen skall alla elever ha lust att lära och tillåtas att arbeta på sådant sätt att han/hon får utvecklas utifrån sina förutsättningar. I Åkerboskolan uppger elever att matematik var "kul" till årskurs 3 sen blev det "tråkigt". I intervjuer med elever framkom att många ämnen var intressanta men att de inte upplevde språkvalet och textilslöjd särskilt lustfyllda. Skolan bör följa upp elevers uppfattning av dessa ämnen.

I kvalitetsredovisningen 2004 anges att ljudnivån skall vara låg i klassrum och rastutrymmen. Vidare anges att elever skall ha ett trevligt språkbruk och förhållningssätt. Skolan följer upp detta bl.a. genom att elever i årskurs 7-9 svarar på en enkät. Enkätsvaren från läsåret 2003/2004 visar att några elever inte upplever att de har en lugn och harmonisk studiemiljö och att det förekommer mobbning och okamratlig beteende. Vid besöket präglades dock arbetsmiljön av lugn och elever uppträdde respektfullt mot varandra. I intervjuerna framkom att det var ett gott kamratskap i skolan och "alla får vara med och leka". Äldre elever upplevdes av yngre kamrater "som bra kompisar fast lite kaxiga". Inspektörerna kunde konstatera att skolan vidtagit åtgärder för att komma till rätta med alla former av kränkningar.

Under intervjuerna visar elever att de på ett nyanserat sätt kunde uttrycka sina uppfattningar och argumentera för dem. Dock uppger elever att de inte lyckats

påverka sin utbildning i den grad de skulle önska. Inspektörerna framhåller att skolan bör uppmärksamma elevers förslag och ge dem större möjlighet till inflytande. Skolans arbete med att ge elever inflytande och påverkansmöjligheter redovisas i kommande kapitel.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Åkerboskolans resultat är goda när det gäller andel elever som når målen och andel elever som är behöriga till nationella program. Skolan bör dock sammanställa resultat för yngre elever så att dessa kan följas upp, utvärderas och analyseras för att arbetet i skolan skall kunna utvecklas. Betygen bör följas upp, utvärderas och analyseras i förhållande till resultaten på de nationella proven. Arbetet med att stödja pojkars utveckling bör stärkas.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

För att kunna bedöma om alla elever upplever demokrati i det vardagliga arbetet har skolan formulerat två kriterier: "Alla elever skall våga säga vad de tycker och vi har väl fungerande klassråd från och med årskurs 3-9." Skolan har konstaterat att elever inte fullt ut vågar säga vad de tycker och att det inte förekommit klassråd varje vecka. Skolan har därför i sin kvalitetsredovisning för 2004 beskrivit tre förbättringsåtgärder: klass- och elevråd skall utvecklas och eleverna skall få möjlighet att diskutera demokratiska frågor under utvecklingssamtalet. Elever uppger att de har klassråd och då diskuteras bl.a. skolans regler. Skolans elevråd har delats in i olika aktivitetsgrupper: Må-bra-grupp, rastmiljögrupp och idrottsgrupp. Dessa grupper ordnar aktiviteter för sina kamrater i skolan. Varje år ansvarar elevrådet tillsammans med någon av personalen för en skoldag s.k. elevrådets dag. Elevers utsagor visar att dessa dagar är ett uppskattat inslag i skolarbetet. Elevrådets representanter uppger vidare att de har beslutat om förändringar av t.ex. kapprummet men att "inget händer". Skolan bör följa upp elevers utsagor för att vidta åtgärder så att elever upplever att beslut som tas i demokratisk ordning verkställs.

I forskning har det visat sig att elever som får påverka sin skolgång och ha inflytande upplever skolarbetet mer meningsfullt. I kvalitetsredovisningen har skolan redovisat att elever skall vara delaktiga i planering av innehållet och arbets sätt av olika arbetsområden, utifrån elevers mognadsnivå och ämnets karaktär. Elever i årskurs 1-6 uppger att de har möjlighet att påverka vad de skall arbeta med när de har elevens val och s.k. Ekenkul. Elever i årskurs 7-9 upplever dock inte att de har så stora möjlighet att påverka sitt skolarbete. De uppger bl.a. i intervjuerna att de får uppgifter som skall genomföras under en viss period och sedan lämnas till lärare. I dessa arbeten saknade elever återkoppling från lärarna. Vidare uppger de att proven koncentreras till slutet av terminerna, vilket ger en ojämn arbetsbelastning. Elever har inte fått förståelse från lärarna att dess provperioder borde spridas över läsåret. För att kunna ta ansvar för sitt lärande bör elever med stigande ålder få större möjlighet att påverka sitt skolarbete.

Informationen till föräldrar sker bl.a. genom ett föräldraråd. Där deltar förutom föräldrar även lärare och rektor. I intervjuer uppger föräldrar att de särskilt uppskattar de brev som skickas hem från rektor. Föräldrarna till yngre elever informeras genom månadsbrev som utarbetas av lärare. I årskurs 7-9 får föräldrarna ett s.k. mentorsbrev om vad som hänt under veckan. Yngre elevers för-

äldrar uppger att de får god genomgång av målen vid utvecklingssamtalen och vid terminsstart. Elever i årskurs 9 och deras föräldrar har däremot inte fått information om målen för utbildningen. För att kunna ha inflytande på och kunna ta ansvar för sitt skolarbete måste elever få kunskap om målen.

För att förebygga alla former av kränkande behandling har Åkerboskolan en pärm där alla händelser som knuffar, glåpord m.m. noteras. Alla noteringar sammanställs regelbundet för att personalen skall få en överblick över vad som inträffar mellan elever. Personalen upplever att de får en tydlig bild över vad som sker mellan elever och om det finns en upprepad negativ handling mot någon/några elever.

För att ytterligare motverka kränkande behandling finns klasstödjare som regelbundet har möten med antimobbningsteamet. Cirka 30 elever har också anmält sig som s.k. elever mot mobbning. Dessa elever skall vara en slags rapportörer som upptäcker om någon elev blir kränkt. Inspektörerna konstaterar att det förebyggande arbetet mot mobbning är av mycket god kvalitet.

Klasstödjare eller elev mot mobbning skriver på ett kontrakt som innebär att de lovar att följa de regler som finns uppsatta för en klasstödjare. Inspektörerna påpekar att det kontrakt som skrivs med elever saknar rättsverkan och det är därför inte lämpligt att rubricera handlingen som kontrakt.

Skolan har ett handlingsprogram mot kränkande behandling som delas ut till elever och föräldrar. Det framgår inte tydligt av programmet att föräldrar involveras tidigt i processen. Föräldrarna uppger dock att de informeras då kränkningar sker. Programmet har 2004 utvärderats av föräldrar med ungdomar i årskurs 9. Flertalet föräldrar angav att det fungerade bra eller mycket bra.

Övergångar för elever mellan de olika arbetslagen i skolan sker på ett bra sätt. Elever från Södviks och Böda skola får enligt rektorn en bra övergång till Åkerboskolan genom att de har undervisning där från årskurs 3. Föräldrar i dessa två skolor påtalade dock en viss oro för att eleverna inte fick en väl förberedd start i Åkerboskolan då de trots undervisning i skolan inte lärt känna sina nya klasskamrater. Skolorna har påbörjat ett mer strukturerat samarbete för att elever skall bli väl förberedda för att börja i ny klass i Åkerboskolan.

Alla elever har inte tillgång till fysisk aktivitet varje dag. Skolan har redovisat åtgärder som skall leda till att alla elever dagligen får ett schemalagt pass för att de skall röra på sig.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elever med stigande ålder bör få större inflytande på sitt skolarbete för att de skall få möjlighet att utveckla sina egna sätt att lära och ta ansvar för sin utbildning. Föräldrar involveras i skolans arbete på ett bra sätt. Åkerboskolans förebyggande arbete mot kränkande behandling sker på ett mycket bra sätt tillsammans med elever. Handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör dock förbättras så att det bättre överensstämmer med hur skolan agerar i förhållandet till föräldrar när kränkningar sker.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Elever i årskurs 1-6 anser att arbetssätten i undervisningen varierar. Inspektörerna kunde iaktta att elever får pröva olika sätt att lära genom t.ex. drama, lärarens berättande eller att elever berättar för varandra hur de tänker om t.ex. matematiska begrepp. Föräldrar till elever uppger dock att deras barn inte fick god undervisning i engelska. Vidare uttryckte föräldrar oro över att elever i årskurs 6 som börjat läsa spanska inte hade lärt sig något trots att de studerat språket i en termin. Skolan bör följa upp elevers studier så att de upplevs som meningsfulla (se avsnitt 1).

För att elever i årskurs 7-9 skall uppleva en helhet i sitt skolarbete har skolan organiserat längre arbetspass s.k. blockläsning där elever i årskurs 7-8 har engelska och svenska och i årskurs 9 engelska, svenska och samhällsorienterande ämnen (so). Under dessa pass dominerar ”eget arbete” och skriftliga övningar förekommer mest. Läsnings för elever i årskurs 7-9 ingår i ”eget arbete”. Elever uppger att läsning inte prioriteras. Detta medför att lärare inte kan följa elevers läsutveckling i årskurs 7-9. Vidare upplever elever att engelska är det ämne som ”försvinner” under den s.k. blockläsningen. De har efterfrågat samtalsövningar i engelska men det har inte gett några resultat. Elever i årskurs 9 uppger vidare att de inte får en god undervisning i so. Inspektionen visar att elever inte ges möjlighet att samtala på engelska vilket inte ger förutsättningar för dem att nå målen. Vidare har elever inte fått fördjupa sig i so. Den s.k. blockläsningen bör utvärderas och analyseras så att elevers möjlighet till samtal i engelska samt undervisning i so förbättras.

Lärarna till elever i årskurs 1-6 uppger att de har regelbundna genomgångar med eleverna i matematik. Vid besöket hade lärare samtal med elever om hur de tänkte kring uppgifter i matematik i en liten grupp och eleverna delgav varandra olika lösningar på problem. I intervjuer med elever framkom att de upplever att de räknar mycket i böckerna på matematiklektionerna. Även lektionsbesök i klasser med elever i årskurs 7-9 bekräftar den bilden. För att elever skall utveckla förståelse och matematiskt tänkande bör de få möjlighet att bl.a. samtala om matematiska begrepp och lösningar av matematiska problem. Det är av vikt att elever får möjlighet att variera arbetssätten i matematik t.ex. med att tala matematik för att utveckla sin förståelse.

För elever i behov av särskilt stöd har skolan ett elevhälsoteam som består av skolsköterskan, specialpedagogerna, rektorn och studie- och yrkesvägledaren. Teamets uppdrag är att de skall fördela arbetet med elever i behov av särskilt stöd så att kompetensen bland lärarna utnyttjas på bästa sätt. Teamet skall vidare stötta lärare i deras arbete med dessa elever. Vid intervjun uppger teamet att elever med funktionshinder har ett gott stöd och en likvärdig utbildning med övriga elever i skolan. Lärare som undervisar dessa elever får god handledning. En av specialpedagogerna handleder lärare och elevassistenter. Vidare utför hon grundläggande kartläggning av elever. Hon arbetar också direkt i elevgrupperna främst med yngre elever. Det varierar hur stödet ges till elever i behov av särskilt stöd i årskurs 7-9. I inspektionen har det framkommit att samordning av stöd för dessa elever saknar flexibilitet. Större delen av stödet går till att organisera mindre grupper i engelska och matematik. Elever får dock stöd i t.ex. biologi, kemi och fysik genom att de får hjälp med läsförståelse. För elever i behov

av särskilt stöd i årskurs 7-9 bör stödet utvecklas så att det ges på ett mer flexibelt sätt.

För flertalet elever i behov av särskilt stöd skrivs åtgärdsprogram. De innehåller mål för skolarbetet både lång- och kortsiktigt. Det finns även åtgärder som skolan skall vidta för att eleverna skall nå målen. Alla elever i behov av särskilt stöd har dock inte åtgärdsprogram. Detta gäller i ämnena bild, hemkunskap och slöjd. Skolan har dock uppmärksammat detta och åtgärder har vidtagits så att ingen elev som är i behov av särskilt stöd numera är utan åtgärdsprogram.

Skolan har utarbetat tydliga rutiner för utvecklingssamtal. Föräldrar till elever i årskurs 1-6 uppger att utvecklingssamtalen är väl förberedda av både elever, föräldrar och lärare. I skolan finns en mapp där elevernas arbeten samlas bl.a. diagnostiska prov och nationella prov. Dessa mappar använder läraren under utvecklingssamtalet för att visa elevernas utveckling. Föräldrarna i årskurs 9 läsåret 2003/2004 har i en enkät utvärderat utvecklingssamtalen. De fungerade bra eller mycket bra uppgav föräldrarna. De ansåg att det var bra eller mycket bra att få träffa alla lärare vid ett tillfälle per läsår. I intervjuerna framkommer dock att elever i årskurs 9 inte haft något utvecklingssamtal under läsåret 2004/2005, trots att föräldrar blivit lovade samtal. Lärare, elever och föräldrar skall minst en gång per termin samtala om elevens utveckling mot målen. För elever i årskurs 1-6 genomförs utvecklingssamtalen på ett bra sätt. Utvecklingssamtal skall dock genomföras varje termin i årskurs 7-9.

Från och med årskurs 8 skickas skriftlig information hem till alla föräldrar trots att dessa inte frågat efter dem. För att skolan skall lämna skriftlig information till föräldrar skall detta efterfrågas. Inspektörerna påpekar att skolan ser över rutinerna för skriftlig information.

Enligt Skolverkets allmänna råd och kommentarer om en likvärdig bedömning och betygssättning, är det viktigt att det förs diskussioner om de lokala tolkningarna av nationella kursplaner och betygskriterier. Detta bör ske mellan lärare i olika årskurser och skolor, både för att inspirera och lära av varandra och för att skapa likvärdiga förutsättningar för undervisningen och bedömningen av elever i skolan och i olika skolor. Det är rektorn som ansvarar för att sådana diskussioner kommer till stånd. I intervjuerna framkommer att skolan inte ännu haft några organiserade diskussioner om betygssättning. Elever i årskurs 9 kände inte till målen för de olika ämnena och de hade inte heller insikt i på vilka grunder betyg sätts. För att skapa förutsättningar för en rättvis och likvärdig betygssättning bör diskussioner kring bedömning och betyg snarast komma igång.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den s.k. blockläsningen bör utvärderas. Målen i kursplanerna bör aktualiseras och diskussioner om betygssättning måste prioriteras. Elever skall ges förutsättningar att nå målen i engelska. Stödet bör utvecklas för elever i behov av särskilt stöd så att det utnyttjas mer flexibelt. Elever och föräldrar skall erbjudas utvecklingssamtal minst en gång varje termin.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Rektorn tillträdde tjänsten hösten 2004 och har påbörjat den statliga rektorsutbildningen under våren 2005. Under hösten 2004 har rektorn byggt upp en ledningsgrupp med tre arbetslagsledare. Två av dessa har nedsättning av undervisningstid, en med halvtid och den andra med några timmar. Arbetsuppgifterna är att vara pedagogiska ledare och verksamhetsutvecklare, arbeta med ordningsfrågor, fördela arbetsuppgifter inom laget samt leda uppföljnings- och utvärderingsarbetet. Ledningsgruppen träffas en gång per vecka och då är utvecklingen av skolan det huvudsakliga diskussionsämnet. Rektorn upplever att hon är förtrogen med verksamheten, dels genom att hon tidigare varit lärare på skolan dels att hon försöker vara med i verksamheten. Vid intervjuerna uppger även föräldrar, elever och personal att rektorn är förtrogen med vad som sker i skolan. Inspektörerna bedömer att rektorn har påbörjat ett bra arbete för att kunna ta ansvar för skolan.

Skolans arbetsplan är från läsåret 2002/2003. Den är inte ett dokument som används aktivt av lärarna. Även i inspektionen har det visat sig att det saknas gemensamma mål för verksamheten. I intervjuer med lärare framkom att det finns "en mur mellan lärares syn på elever" i årskurs 1-6 mot årskurs 7-9. Rektorn har tillsammans med kommunens utvecklingsledare utarbetat en strategi för skolans gemensamma utveckling. All personal har utifrån årets kvalitetsredovisning arbetat med att ta fram en ny arbetsplan under våren 2005. Ledningsgruppen har identifierat ett antal områden som är viktiga att förbättra för skolan. Dessa är bl.a. att diskutera och konkretisera nationella kursplanemål och betygskriterier. Inspektörerna kan konstatera att målen för skolarbetet är ett angeläget utvecklingsområde för skolan.

Under året har ett antal utvärderingar gjorts bl.a. hur elever upplevt skoljoggingvecka, "PRAO-vecka" samt en årlig utvärdering av trivseln i skolan för elever i årskurs 7-9. I en utvärdering som genomfördes våren 2004 har lärare låtit föräldrar till ungdomar i en årskurs 9 svara på en enkät. Analys av enkäten har lett till att lärargruppen förbättrat mottagande av de elever som börjar årskurs 7 hösten 2004.

Utvärderingen har dock inte använts i kvalitetsredovisningen för 2004. I kvalitetsredovisningen finns mål, resultat och måluppfyllelse samt åtgärder för utveckling. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen är ett bra verktyg för utveckling inom de områden som beskrivs. När det gäller kunskapsmålen beskriver de lust att lära, fysiska aktiviteter, kost och rörelse, inflytande och barn i behov av särskilt stöd. Det finns inga mål kring kunskapsresultat. I kommunens årsredovisning 2004 redovisas emellertid för åren 2002-2004 genomsnittligt meritvärde och andel elever som har behörighet till nationella program för kommunens båda 7-9 skolor. I årsredovisningen finns inte någon analys av resultaten. En uppföljning av resultat när det gäller kunskaper bör redovisas och analyseras för skolan (se avsnitt 1).

Enligt kommunens delegationsordning beslutar rektorn om elevens val. Någon återrapportering till utbildningsnämnden sker dock inte.

För elever som inte når målen i samtliga ämnen skall ett skriftligt omdöme upprättas om elevens kunskapsutveckling. Skolan har inte upprättat skriftliga om-

dömen för de elever som inte nått målen i samtliga ämnen i slutet av det nionde året.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att ledning, styrning och kvalitetsarbetet har god kvalitet i Åkerboskolan. Dock skall delegationsbeslutet kring elevens val rapporteras till utbildningsnämnden. Elever som inte nått målen skall få ett skriftligt omdöme.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Elever i årskurs 7-9 har ett mycket kompakt schema med korta raster för att förflytta sig mellan lektionsspassen. Detta medför att elever har svårt att infinna sig i tid till lektionerna. Skolan har uppmärksammat problemet men har haft svårt att göra någon förändring då schemat är beroende av skolskjutsarnas ankomst till och avgång från skolan. Inspektörerna påpekar att skolan bör följa upp fördelningen av undervisningstid och raster så att eleverna får möjlighet att ta paus i skolarbetet.

Elevens val genomförs i blandade grupper med förskoleklass och årskurs 1-2. Under dessa lektioner har elever möjlighet att fördjupa och bredda sina kunskaper i flera av skolans ämnen. Årskurs 3-6 har elevens val en gång per månad en halv eller hel dag. I årskurs 7-9 har elever möjlighet att välja mellan många olika alternativ under fyra perioder per läsår. Det som erbjuds för elever i årskurs 7-9 kan hänföras till ämnena idrott och hälsa, bild samt hem- och konsumentkunskap. De kan inte välja ämnen som t.ex. matematik, svenska eller engelska. Skolan bör följa upp att elever inom elevens val har möjlighet att välja bland ett allsidigt urval av ämnen under sin grundskoletid.

Som språkval erbjuder Åkerboskolan tyska eller spanska. För de elever och elevers föräldrar som så önskar finns ett alternativ med svenska/engelska.

Vid inspektionen framkom att elever hade blivit lovade att få möjlighet att läsa in gymnasieskolans kurs matematik A. Detta hade trots påtryckningar inte skett. Det är angeläget att elever har möjlighet att utvecklas så långt det är möjligt.

Elever som tillhör särskolan är integrerade på ett bra sätt i skolans arbete. Dock arbetar elever med material som inte är anpassade för dem. Skolan bör följa upp hur undervisningen anpassas så att de särskoleintegrerade eleverna får tillgång till bästa möjliga utbildning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången på utbildning till största delen är av god kvalitet i Åkerboskolan. Dock bör skolan följa upp att eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen inom elevens val.

6. Resurser

Åkerboskolan har en lärartäthet som ligger över rikets. Skolans lärare har adekvat utbildning. Skolan har dock organiserat längre arbetspass för elever i årskurs 7-9 (se avsnitt 3). Vid dessa pass finns det lärare som undervisar trots att de inte har utbildning för ämnet. Inspektörerna framhåller att det är av stor vikt att skolan strävar efter att alla elever får undervisning av lärare med utbildning i ämnet.

Kompetensutvecklingsplaner finns på individnivå. De har arbetats fram genom diskussioner om skolans och enskilda lärares behov. Lärarna uppger att de får kompetensutveckling både individuellt och med alla i ett arbetslag. I intervjuerna framkom att lärarna har möjlighet att följa sina planer. Lärarna framhåller att det är en fördel med att alla i ett arbetslag får samma kompetensutveckling då diskussion och reflexion kring gemensamma frågor ger större möjlighet till utveckling. Vidare framhåller lärare att de pedagogiska eftermiddagar som anordnas i skolan ger en god möjlighet att utveckla kompetensen.

Skolans resurser är goda och ligger ca 20 procent över snittet för riket. Samtliga intervjuade i Åkerboskolan uppger att resurserna är goda. De upplever att elever har möjlighet att få en god undervisning. Dock uppger lärare som undervisar i förskoleklass och årskurs 1-2 att de saknar mindre rum för att kunna dela elever i grupper så att de kan tillgodose alla elevers behov. Skolan saknar även ett "uppehållsrum" för elever i årskurs 7-9. De har endast tillgång till kapprummet de gånger då de inte vill vistas på skolgården under raster.

Skolan tillhandahåller tryckta läromedel i tillräcklig omfattning och av god kvalitet för att kunna genomföra en tidsenlig utbildning. Dock bör skolan följa upp om läromedlen för elever i sarskolan kan anpassas på ett bättre sätt (se avsnitt 5). Inspektörerna vill även framhålla den tillgång till litteratur som skolan har i kommunens bibliotek, där bibliotekarien inspirerar elever till läsning. Skolans datorer är av äldre årgång och elever uppger att de inte fungerar fullt ut.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resurserna är av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande är av god kvalitet. Skolans förebyggande arbete mot kränkande behandling sker på ett mycket bra sätt tillsammans med elever.

Det finns dock behov av insatser inom följande områden:

- skolan bör sammanställa resultat för yngre elever så att dessa kan följas upp, utvärderas och analyseras för att arbetet i skolan skall kunna utvecklas,
- betygen bör följas upp, utvärderas och analyseras i förhållande till resultaten på de nationella proven,
- arbetet med att stödja pojkars utveckling bör stärkas,
- elever bör med stigande ålder få större inflytande på sitt skolarbete för att de skall få möjlighet att utveckla sina egna sätt att lära och ta ansvar för sin utbildning,
- handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör förbättras så att det bättre överensstämmer med hur skolan agerar i förhållandet till föräldrar när kränkningar sker,
- den s.k. blockläsningen bör utvärderas,
- målen i kursplanerna bör aktualiseras och diskussioner om betygssättning prioriteras,

- stödet bör utvecklas för elever i behov av särskilt stöd så att det utnyttjas mer flexibelt samt
- skolan bör följa upp att elever erbjuds ett allsidigt urval av ämnen inom elevens val.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Elever ges inte förutsättningar att nå målen i engelska (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Elever och föräldrar erbjuds inte utvecklingssamtal varje termin (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Utbildningsnämnden har delegerat val av ämnen inom elevens val till rektor. Någon återrapportering av ämnen genomförs inte (2 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 20 § grundskoleförordningen och 6 kap. 35 § kommunallagen).
- Skolan har inte utfärdat skriftligt omdöme till elever som inte nått målen (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-09-30	Linköping

Ewa Pettersson
Sonny Bjarkå
Johan Nilsson
Kerstin Levin